

Psihologija v izobraževanju

PV, Razredni pouk

Aksiomi komunikacije

Paul Watzlawick, Janet H. Beavin,
Don D. Jackson - 1967)

1. Ni mogoče ne komunicirati
2. Komunikacija ima vsebinski in odnosni vidik
3. Punktuiranje zaporedja dogodkov
4. Digitalno in analogno komuniciranje
5. Simetrična in komplementarna komunikacija

2

Ni mogoče ne komunicirati

- ljudje se medsebojno zaznavamo;
- nemogoče je, da med seboj ne bi tudi komunicirali;
- kar nekdo govori, počne = informacija;
- vsemu, kar zaznamo, damo nek pomen.

3

Vsebinski in odnosni vidik komunikacije

vsebinski vidik – KAJ sporočamo

odnosni vidik – KAKO sporočamo

4

Odnosni vidik

pogosto izražen neverbalno:

- paralingvistični znaki: višina, barva, jakost glasu, puntuacija
- kričanje, jok
- obrazna mimika
- barva kože
- globina in hitrost dihanja
- kretnje, drža telesa

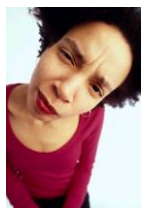

5

Usklajenost vsebinskega in odnosnega vidika

- kongruentna (skladna) komunikacija
- nekongruentna (neskladna) komunikacija

6

Vsebinski in odnosni vidik

Razmerje med vsebinskim in odnosnim vidikom:

- Odnos v ozadju, vsebina v ospredju → veliko spontanosti, malo komunikacijskih motenj;
- Odnos v ospredju, vsebina v ozadju → malo spontanosti, veliko komunikacijskih motenj

7

Konstruktivno in destruktivno komuniciranje

konstruktivno	destruktivno
<ul style="list-style-type: none">• sogovornikov ne obtožujemo in v njih ne vzbujamo občutkov krivde• neposredno, logično in razumljivo izražanje• upoštevamo želje, stališča, mnenja in potrebe sogovornikov	<ul style="list-style-type: none">• onemogoča medsebojno dogovarjanje, sporazumevanje ter razvoj tako posameznika kot odnosa• spreminjanje teme, prekinjanje, stalno ponavljanje, ignoriranje, ironija, samohvala, izzivanje občutkov krivde, norčevanje, izogibanje odgovornosti pri skupnih odločitvah, obtoževanje, nespoštovanje želja drugih, izogibanje neposredni komunikaciji ...

8

*Jaz sem jaz in ti si ti.
Jaz počnem svoje in ti svoje.
Nisem na svetu zato, da bi živel po tvojih pričakovanjih
in ti ne, da bi živel po mojih.
Če nanese, da se srečava, bo morda lepo.
Če ne – kaj se pač more.*

(Pearls, v Ščuka, 2007)

9

Temeljne komunikacijske veščine

Poslušanje in dojemanje sporočila/aktivno poslušanje

Prepričljivost in argumentiranje

Izražanje v jaz obliki

Postavljanje vprašanj

10

Aktivno poslušanje

Značilnosti

- Empatija
- Brez presojanja
- Sprejetje odgovornosti, da si ustvarimo celotno sliko

- Očesni stik
- Izražanje interesa
- Izogibanje motečim gestam
- Postavljanje vprašanj
- **Parafraziranje**
- Brez prekinjanja in pretiranega govorjenja

11

Izražanje v jaz obliki

- razkriva našo zasebnost
- ustvarja vzdušje, v katerem je mogoče obravnavati težke probleme
- zavzema distanco
- ne obtožujemo sogovornika
- omogoča diskusijo, je nekonfliktno, ima močno odnosno komponento
- ni vedno primerno (terja iskrenost, avtentičnost)

12

Vaja: preoblikovanje sporočil

TI sporočilo	Jaz sporočilo
Kakšno kuhinjo ste mi spet pustili!	
Kaj je z vami danes, da ste tako nemirni?!	
Nehaj že spet tako nabijati glasbo!	

13

Postavljanje vprašanj

- najboljša metoda vzpostavljanja stikov
- ustrezno postavljanje vprašanj in preverjanje razumevanja je ena pomembnejših veščin vzgojitelja
- s spraševanjem vodimo dialog
- predpogoj: tankočutnost, taktnost, sposobnost vživljanja

14

Za bolj radovedne

Marentič Požarnik, B. in Plut Pregelj L. (2009). *Moč učnega pogovora*. Ljubljana: DZS.

15

Postavljanje vprašanj

Odperta vprašanja
<ul style="list-style-type: none">• Spodbujajo k refleksiji• <i>Kaj? Kdaj? Kako? Lahko navedete primer? Povejte mi več... Kaj pa se je potem zgodilo?</i>• Izogibamo se vprašalnici <i>Zakaj?</i>

Zaprta vprašanja
<ul style="list-style-type: none">• Da/ne vprašanja• Vključujejo predlog ali naše mnenje• Predpostavljajo odgovor• Zapirajo problemski prostor

16

Vprašanja za refleksijo

- Kaj je v vaši komunikaciji konstruktivnega in kaj ne?
- Kaj bi bilo potrebno v vašem slogu komuniciranja spremeniti?
- Kako se slišite (jasnost, razločnost, hitrost, glasnost govora)?
- Se vaši vzorci komuniciranja razlikujejo v odvisnosti od tega, s kom komunicirate? S kom komunicirate boljše, s kom slabše?
- Spomnite se osebe, ki po vaši oceni dobro komunicira – v družbi katere se počutite varne in sprejete. Kako ta oseba komunicira? Ste takšni v odnosu do drugih tudi vi?

17
